

Evropske unije. Pripravljamo se, da se iz različnih čakalnic Evrope preselimo v njeno glavno sobano. V evropski sprejemnici bomo sprejemali, ne pa se klanjali. Upam, da smo se samoponižujoče, saj tega od nas ni nihče terjal, poslednjič pripogibali ob uvedbi evra in se brez potrebe pretirano zahvaljevali Zahodu.« (Nova revija, št. 300, str. 14) A kot bi bilo zakleto; spet smo klečeplazili, prirejali maškeradne sprejeme, se klanjali, otroško mahali z zastavicami in podobno. Brez potrebe smo se spet poniževali. Pahor se je za hip dvignil nad običajna samoponiževanja, a tudi on ni zdržal niti leto dni in je znova podlegel nesrečni slovenski zgodbi.

Ali pa naj po vsem tem sploh gremo na referendum in tako sodelujemo pri dvojni prevari, najprej pri vsebinski arbitražni prevari, zatem pa še pri formalni referendumski prevari? Ali naj morda bojkotiramo referendum? Ne. Kljub zelo veliki verjetnosti, da bo arbitražni sporazum z naknadnim zakonodajnim referendumom dokončno potrjen, kljub pogubnosti tega dejstva zdaj ni druge variante, kakor da se referendumu udeležimo. Referenduma, ki ga vladajoča levica, zavedajoč se podpore tudi precejšnjega dela desnice, sama predlaga. To je paradoksalno. A še večji paradoks je, da ga zahteva tudi opozicija; paradoks, ker ni izkoristila vseh možnosti za preprečitev ratifikacije arbitražnega sporazuma. Ko pa je desnica izvedla obstrukcijo glasovanja, se je vnaprej izognila kritiki tako Amerike kot Vatikana pa tudi očitkom v EU vladajoče desnice.

Zakaj Janša kljub temu poziva na referendum, na katerem naj bi ljudje zavrnilo arbitražni sporazum? Ne verjamem, da verjame, da bi se to res lahko zgodilo. Pač pa igra igro na vse strani, igro, katere cilj je dvojen: prikazovati samega sebe kot doslednega borca za slovenske interese in s tem še naprej vezati svoje zveste volivce, obenem pa s sebe odvračati resnično odgovornost in jo preložiti na ljudstvo. Računajoč na to, da niti ljudstvo niti njegovi volivci ne bodo uvideli, da gre med njim in Pahorjem za tihi, če že ne za izrecni tajni sporazum; za sporazum o posredni privolitvi v arbitražni sporazum, ob neposredni podpori bi bili Janševi volivci preveč razočarani. Vsekakor je posledica vsega tega ta, da nas Pahor in Janša skupaj vlečeta v referendumsko past. In v katerem primeru bi verjel Janševi nasprotni »zavzetosti«? Samo če bi jasno in razločno nastopil zoper vatiškansko in ameriško podporo arbitražnemu sporazumu?

Na nas, ki smo to igro spregledali, je, da jo razgrnemo. Kot rečeno: nimam upanja, da bo referendum zavrnil pogubni arbitražni sporazum. Upam pa, da bo v tem zapisu začeto odgrinjanje celotne konstelacije pokazalo, prvič, zakaj je slovensko ustavno sodišče vnaprej privolilo v protiustavno izgubo teritorialnega stika z odprtim morjem; drugič, kdo v resnici brani naše temeljne in neodtujljive pravice, kdo pa se le dela, da mu gre za preživetje slovenskega naroda, dejansko pa sledi edino nagonu po lastnem preživetju.

Če pa se zaradi naveličanosti vnaprej odpovedujemo, kot so to na ravni parlamenta storili predstavniki ljudstva, da bi bili pomorska država v polnem pomenu besede, in če se bo tudi ljudstvo samo na referendumu vnaprej odločilo, naj dejanski gospodarji našega morja postanejo Hrvati, potem kajpada nimamo nikakršnega problema več. Tedaj smo problem Slovenci sami, svoj lastni problem. Ni pomembno, kaj drugi počno z nami, pomembno je, kaj počnemo sami s seboj, je zapisal Dušan Pirjevec. ■

Pasti novega pokojninskega zakona »Malusi bi morali vsaj za polovico n

Anjuta Bubnov Škoberne z ljubljanske pravne fakultete je sodelovala v strokovni skupini za pripravo zadnje pokojninske reforme, ki je bila uveljavljena leta 2000. Je avtorica številnih razprav o slovenskem pokojninskem sistemu ter o zakonodaji in sodni praksi s tega področja. Sodelovala je tudi v projektih komisije EU o organizaciji nacionalnih sistemov pokojninskega zavarovanja in o implementaciji pravnega reda EU na področju socialne varnosti. Do predloga novega pokojninskega zakona je kritična, posebej pa opozarja na previdnost pri vključevanju zavarovancev v zasebna zavarovanja.

*Erika Repovž,
foto Roman Šipič*

K je vidite pasti nove pokojninske reforme? Pri proučevanju novega predloga zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju sem se osredotočila na starostne pokojnine, saj te zadevajo največ zavarovancev. V tem delu zakona so pasti povezane zlasti z vprašanjem prehoda iz starega v nov sistem, ker se starostne meje dvigujejo tako hitro, da bodo zaradi tega nesorazmerno prizadete določene generacije moških in žensk. V šestih letih se bo upokojitvena starost, pri kateri bo upokojenec upravičen do polne pokojnine, zvišala za pet let. To pomeni, da bi se ženska, ki je danes stara 53 let in je pričakovala, da se bo upokojila čez pet let, ko bo stara 58 let in bo imela 38 let pokojninske dobe, lahko upokojila šele leta 2016, ko bo stara 63 let. V teh primerih gre za preveč drastičen poseg v zdajšnje stanje in bi bilo treba podaljšati prehodno obdobje za oba spola.

Problemi, ki jih vidim, so povezani zlasti z vprašanjem starostne meje za upokojitve, ki je nerealna glede na možnosti zaposlovanja in glede na aktualno brezposelnost. Starost 63 oziroma 65 let je sicer ekonomsko upravičena glede na težave sistema, vendar je vprašljivo, ali bodo ljudje do tlej zmožni fizično delati, še bolj vprašljivo pa je, ali bodo v teh letih lahko ohranili oziroma dobili novo zaposlitev. Ta vidik je verjetno najbolj kritičen. Težko je predvideti, kako bo po dokončni uveljavitvi zakona. V predlogu poskušajo to težavo rešiti s tem, da omogočajo predčasno upokojitve pri 60 letih, če ženska dopolni 38 in moški

40 let pokojninske dobe, če posameznik privoli v znižanje pokojnine oziroma v t. i. maluse. Za vsak mesec upokojitve pred starostjo 65 let za moške oziroma 63 let za ženske se pokojnina zniža za 0,3 odstotka; to na letni ravni pomeni 3,6 odstotka, kar za ženske v treh letih pomeni 10,6 odstotka nižje pokojnine in za moške v petih letih kar 18 odstotkov nižje pokojnine. Gre za zelo veliko znižanje, če upoštevamo, da so pokojnine pri nas relativno nizke. Primer: pri sedanjih 600 evrih pokojnine bi 10-odstotno znižanje za žensko na letni ravni pomenilo 720 evrov manj, za moškega pa že skoraj 1000 evrov manj, kar se mi zdi popolnoma nesprejemljivo. Verjetno je uvedba malusov potrebna, vendar bi morali biti vsaj za polovico nižji od predvidenih.

Naslednja past, ki je za posameznika verjetno najbolj pomembna, je višina pokojnine. Predlog novega pokojninskega zakona je zelo težko ocenjevati, ker k posameznim členom ni nikakršnih obrazložitev, manjkajo pa tudi simulacije, kako bodo novi ukrepi vplivali na višino pokojnine. Predpostavljamo lahko, da se bo zaradi podaljšanja obdobja za izračunavanje pokojninske osnove na 34 let pokojnina v prihodnje znižala. Podaljšanje obdobja za izračunavanje pokojninske osnove, ki sicer pomeni pravičnejšo ureditev, ki je tudi bolj primerljiva z drugimi državami EU, običajno pomeni znižanje pokojninske osnove zlasti za ženske, saj v času, ko imajo otroke, napredujejo počasneje kot moški in so njihove plače v povprečju nižje od

» Predlog novega pokojninskega zakona je zelo težko ocenjevati, ker k posameznim členom ni nikakršnih obrazložitev, manjkajo pa tudi simulacije, kako bodo novi ukrepi vplivali na višino pokojnine. «